Tweede Kamer der Staten-Generaal

2

Vergaderjaar 2015–2016

Aanhangsel van de Handelingen

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

2196

Vragen van het lid **Voordewind** (ChristenUnie) aan de Staatssecretaris van Volksgezondheid Welzijn en Sport over *een toename van het aantal comazuipers* (ingezonden 10 maart 2016).

Antwoord van Staatssecretaris **Van Rijn** (Volksgezondheid, Welzijn en Sport) (ontvangen 6 april 2016).

Vraag 1
Kent u de berichten in verschillende media dat er opnieuw een toename is van het aantal jonge «comazuipers»?[1] Kunt u de Kamer de meest recente gegevens over het aantal alcoholintoxicaties van het Nederlands Signalerings Centrum Kindergeneeskunde (NSCK), vergezeld van uw reactie, doen toekomen?

Antwoord 1
Ja.
Bijgaand doe ik u het factsheet van het Nederlands Signalerings Centrum Kindergeneeskunde (NSCK) toekomen.
Zowel de leden Ziengs, Leijten en Van Gerven, Volp, Van der Staaij en uzelf hebben schriftelijke vragen gesteld over de cijfers van het NSCK. Uit de antwoorden op alle vragen blijkt duidelijk wat mijn reactie op deze cijfers is. Ik ga er van uit dat ik met de beantwoording van alle gestelde vragen voldoe aan uw verzoek om een reactie op het factsheet van het NSCK.

Vraag 2
Deelt u de mening dat het zeer zorgelijk is dat er in één jaar een toename is van 27% van het aantal alcoholvergiftigingen bij minderjarigen? Hoe duidt u deze toename? Vindt u het eveneens nog zorgelijker dat, als u deze nieuwe cijfers afzet tegen het aantal meldingen in 2007, het om een stijging van meer dan 300% gaat? Hoe verklaart u dit?

Antwoord 2
Ik vind dit heel zorgelijk. De cijfers geven aan dat de drinkcultuur in Nederland nog niet is waar die moet zijn. Het drankgebruik onder jongeren is voor mij een constant aandachtspunt. Het is van belang dat we met zijn allen –

[1] Telegraaf, 9 maart 2016 en NRC-Next, 9 maart 2016

ah-tk-20152016-2196
ISSN 0921 - 7398
’s-Gravenhage 2016

ouders, verstrekkers, gemeenten, scholen, overheid – blijven werken aan de sociale norm NIX18.
Wat opvalt in het factsheet van het Nederlands Signaleringscentrum Kindergeneeskunde (NSCK) is dat, in tegenstelling tot eerdere jaren, de jonge jongeren in de leeftijd tot en met 14 jaar steeds minder vaak op de poli's worden gezien. Het zijn nu vooral de 15-, 16- en 17-jarigen die in het ziekenhuis belanden. Dit bevestigt het beeld dat we al langer hebben, namelijk dat de startleeftijd waarop jongeren gaan drinken omhoog gaat, maar dat als ze drinken, ze veel te veel drinken (*binge*drinken).[2]
Uit de medio maart gepubliceerde ESPAD[3] cijfers blijkt dat minder jongeren in de leeftijd van 15/16 jaar drinken en dat er ook minder jongeren in die leeftijdscategorie zijn die drinken. Onder degenen die wel drinken is het bingedrinken echter onveranderlijk hoog.
Over de algehele linie zien we dus dat de startleeftijd waarop jongeren gaan drinken omhoog gaat, dat minder jongeren drinken, maar dat er nog een groep – met name oudere – jongeren is die wel drinkt en dan ook veel drinkt.
Het aantal meldingen van alcohol-gerelateerde opnames in 2007 betrof 297. Het aantal alcoholintoxicaties betrof dat jaar 226. In 2015 was het aantal alcoholintoxicaties 691 op het aantal meldingen van 931. De verhouding tussen het aantal intoxicaties en het aantal meldingen is in die periode dus ongeveer gelijk gebleven (ca. 75% van de meldingen betrof intoxicaties). Wel is het aantal *meldingen* de afgelopen jaren sterk gegroeid. Ik ga er van uit dat dit te maken heeft met het feit dat meer ziekenhuizen een comapoli zijn gestart en de veronderstelling dat meer jongeren die door alcohol in de problemen raken naar een ziekenhuis worden gebracht dan voorheen.

Vraag 3
Deelt u de mening dat het blijvende relatief hoge alcoholgebruik door jongeren en jongvolwassenen, vanaf met name 15 jaar, dient te worden teruggedrongen op basis van een samenhangend integraal alcoholbeleid, in navolging van het advies van de Wereldgezondheidsorganisatie? Kent u dit advies, waarin – kort samengevat – staat dat maatregelen de volgende doelen dienen te hebben: 1) het beperken van beschikbaarheid en van het aantal verkooppunten van alcohol, 2) voorkomen dat alcohol voor een te lage prijs wordt aangeboden, 3) het zoveel mogelijk de confrontatie van jongeren met alcoholreclame en alcoholsponsoring beperken? Zo ja, welke beleidsmaatregelen kan de Kamer op deze genoemde terreinen het komende jaar van u verwachten?

Antwoord 3
Op dit moment loopt via ZonMw in opdracht van mij een onderzoek naar de maatschappelijke impact van een aantal maatregelen dat bekend staat als effectief, zoals reclamebeperkende maatregelen, prijsmaatregelen en het beperken van beschikbaarheid (zgn. «best buys»). De uitkomsten daarvan verwacht ik voor de zomer. Ik zal deze betrekken bij mijn beleidsreactie op de evaluatie van de DHW.
Los hiervan ben ik van mening dat voorwaarden voor het verder terugdringen van het alcoholgebruik onder minderjarigen in elk geval zijn dat a) de naleving van de leeftijdsgrens verbetert, b) het toezicht door gemeenten op orde is en c) nog meer mensen handelen naar de sociale norm NIX18 zodat ook de sociale beschikbaarheid afneemt.

Vraag 4
Bent u ervan op de hoogte dat er 37 Nederlandse gemeenten zijn, daartoe mede gestimuleerd door de VNG, die begonnen zijn met een pilot die er o.a. toe leidt dat het aantal verkooppunten van alcohol wordt uitgebreid? Deelt u de mening dat deze pilot een averechts effect heeft op het terugdringen van het alcoholgebruik onder jongeren, en daarmee het voorkomen van alcoholintoxicaties? Zo nee, waarom niet? Zo ja, vindt u dat de pilot dient te worden afgeblazen, ook gelet op het feit dat de gemeenten die deelnemen aan de

[2] Commissiebrief inzake Verzoek om reactie op het HBSC-rapport 2013, kenmerk 670674-126691-VGP, 9 oktober 2014
[3] Het ESPAD (European School Project on Alcohol and other Drugs) is een vierjaarlijkse internationale studie naar middelengebruik bij scholieren in het regulier onderwijs in de leeftijd van vijftien en zestien jaar

pilot in strijd handelen met de Drank- en Horecawet? Zo ja, kunt u aangeven welke concrete maatregelen u gaat nemen om te bereiken dat gemeenten afzien van deze pilot? Deelt u voorts de mening dat gemeenten ertoe opgeroepen moeten worden winkels waar veel jongeren komen uit te sluiten van de pilots? Zo ja, wilt u deze oproep doen?

Antwoord 4
Ik ben bekend met de *pilot* mengvormen die onder leiding van de VNG wordt uitgevoerd. Ik ben niet in het bezit van een actuele lijst met deelnemende gemeenten.
Of de *pilot* bijdraagt aan alcoholconsumptie door minderjarigen zal vermoedelijk per aan de *pilot* deelnemende gemeente verschillen.
Ik heb u – evenals gemeenten en de VNG – eerder al laten weten hoe ik over de *pilot* denk. Experimenteren is prima, doch binnen de kaders van de wet. Ik verwacht dat gemeenten alleen zullen experimenteren binnen het kader van de DHW. Ik begrijp dat gemeenten op dit moment nog onderzoeken op welke wijze ze invulling gaan geven aan de *pilot*. Ik wil daar eerst kennis van kunnen nemen en blijf dit dan ook volgen.
Zoals u weet vindt dit jaar de evaluatie van de DHW plaats. Daarin zijn gemeenten natuurlijk een belangrijke belanghebbende. Ik zal dan ook zeker met gemeenten in gesprek gaan in het kader van de evaluatie, waarin dit thema nadrukkelijk aan de orde zal komen.

Vraag 5
Welke middelen en mogelijkheden hebben ziekenhuizen om jongeren, na afloop of tijdens de opname, voor te lichten over de gezondheidsrisico's van overmatig drankgebruik?

Antwoord 5
Vanuit het door mij gefinancierde Partnership Vroegsignalering Alcohol is door kinderarts Van der Lely en kinderpsychologe De Visser een medisch en pedagogisch / psychodiagnostisch protocol ontwikkeld voor jongeren tot 18 jaar die met een alcoholintoxicatie binnenkomen in een ziekenhuis. Dit protocol is inmiddels landelijk uitgerold. Gekoppeld aan het protocol is het aanbieden van een nazorgtraject.

Vraag 6
Deelt u de mening dat de aard en omvang van het alcoholgebruik onder jongeren ook samenhangt met het feit dat de naleving door ondernemers, en de handhaving van de wettelijke leeftijdsgrens van 18 jaar door gemeentelijke DHW-inspecteurs (Drank- en Horecawet), nog onvoldoende van de grond komt? Bent u bereid gemeenten financieel tegemoet te komen, opdat zij meer middelen kunnen investeren in effectief toezicht op de naleving van de Drank- en Horecawet?

Antwoord 6
De mate waarin de leeftijdsgrens door verstrekkers wordt nageleefd en daarop wordt gehandhaafd door gemeenten, speelt een rol bij de omvang van het alcoholgebruik onder jongeren. Daarnaast speelt ook sociale beschikbaarheid een rol, zo blijkt uit onderzoek van bureau Intraval.[4]
In het verleden is budget vrijgemaakt voor de handhaving van de leeftijdsgrens door gemeenten, dit is destijds op verzoek van de VNG ongeoormerkt toegevoegd aan het Gemeentefonds. Welk bedrag gemeenten nu vrijmaken voor de handhaving, is aan gemeenten zelf.

Toelichting:

Deze vragen dienen ter aanvulling op eerdere vragen terzake van de leden Leijten en Van Gerven (beiden SP), ingezonden 9 maart 2016 (vraagnummer 2016Z04946) en Volp (PvdA) ingezonden 10 maart 2016 (vraagnummer 2016Z05066).

---

[4] Aankooppogingen alcohol door jongeren, en de inzet van testkopers, kenmerk 847215–142677-VGP, 22 oktober 2015